

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY

JULIANE KOKOTT

přednesené dne 12. února 2009¹

I – Úvod

prvního stupně jako neopodstatněnou žalobu, kterou Ente napadla rozhodnutí Komise, jímž se ukončuje poskytování finanční pomoci z EFRR.

1. Jádrem probíhajícího řízení je spor mezi Ente per le Ville vesuviane (dále jen „Ente“) a Komisí Evropských společenství (dále jen „Komise“) o ukončení finanční pomoci poskytované z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) na záměry Ente.

2. Ente je korporací tvořenou italským státem, regionem Kampánie, provincií Neapol a několika obcemi. Bylo založeno italským zákonem č. 578 ze dne 29. července 1971 a jeho účelem bylo zachování a zhodnocení architektonických celků, sestávajících z Ville vesuviane vybudované v 18. století a venkovních lokalit.

4. Kasačním opravným prostředkem se Ente v konečném důsledku opět domáhá zrušení uvedeného rozhodnutí. Také Komise podala kasační opravný prostředek, v němž Soudu prvního stupně vytýká, že měl žalobu odmítnout již jako nepřipustnou, jelikož Ente není rozhodnutím bezprostředně dotčena, a tudíž není aktivně legitimována.

3. Rozsudkem ze dne 18. července 2007 (dále jen „napadený rozsudek“)² zamítl Soud

5. Probíhající řízení tak nabízí příležitost prohloubit otázku bezprostředního dotčení žalobců v rámci účasti na EFRR.

¹ — Původní jazyk: němčina.

² — Rozsudek Soudu ze dne 18. července 2007, Ente per le Ville vesuviane (T-189/02, Sb. rozh. s. II-89, zveřejněné shrnutí).

II – Právní rámec

6. Právní rámec vylíčil Soud v bodech 1 až 3 napadeného rozsudku následovně:

1. Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) byl založen na základě nařízení Rady (EHS) č. 724/75 ze dne 18. května 1975, které bylo několikrát změněno a od 1. ledna 1985 nahrazeno nařízením Rady (EHS) č. 1787/84 ze dne 19. června 1984. V roce 1988 byl režim strukturálních fondů reformován nařízením Rady (EHS) č. 2052/88 ze dne 24. června 1988 o úkolech strukturálních fondů a jejich účinnosti a o koordinaci mezi jejich činnostmi navzájem a mezi těmito činnostmi a operacemi Evropské investiční banky a jinými stávajícími finančními nástroji.

2. Dne 19. prosince 1988 vydala Rada nařízení (EHS) č. 4254/88, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 2052/88, pokud jde o Evropský fond pro regionální rozvoj. Nařízení č. 4254/88 nahradilo nařízení č. 1787/84. To bylo změněno nařízením Rady (EHS) č. 2083/93 ze dne 20. července 1993.

3. Článek 12 nařízení č. 4254/88, nazvaný „Přechodné ustanovení“, zní: „Části obnosů vyčleněné na pomoc záměrům, které Komise schválila před 1. lednem 1989 v rámci EFRR a pro které nebyla nejpozději do 31. března 1995 podána Komisi závěrečná žádost o platbu, Komise automaticky uvolní nejpozději dne 30. září 1995, nejedná-li se o záměry, které jsou pozastaveny z právních důvodů.“ (*neoficiální překlad*)

III – Skutkové okolnosti a řízení před Soudem prvního stupně

7. Na žádost Ente požádal italský stát Komisi o finanční pomoc z EFRR v rámci investic do infrastruktury týkající se rekonstrukce tří z těchto vilových komplexů. Následně Komise v rozhodnutí ze dne 18. prosince 1986 určeném Italské republice (dále jen „poskytující rozhodnutí“³⁾) poskytla finanční pomoc z EFRR na zhodnocení uvedených vilových komplexů pro turistické účely.

3 — Rozhodnutí Generálního ředitelství Komise pro regionální politiku K (86) 2029/120.

8. Poskytující rozhodnutí označuje Ente za příjemce dotace (3. bod odůvodnění a článek 3 rozhodnutí) a za subjekt odpovědný za žádost, jakož i za realizaci záměru (dodatek k rozhodnutí).

9. Podle článku 4 poskytujícího rozhodnutí je Komise oprávněna finanční pomoc snížit, zrušit nebo požadovat její vrácení, pokud nebudou splněny podmínky stanovené v uvedeném rozhodnutí, zejména pokud jde o časový rámec vymezený pro realizaci záměru. Článek 4 navíc stanoví, že ke zrušení a k požadavku vrácení může dojít až tehdy, jakmile byl oprávněný v dané věci vyslechnut.

10. V rámci výkonu rozhodnutí Komise poskytla v letech 1988 a 1990 dvě splátky.

11. Podle článku 12 nařízení č. 4254/88, ve znění nařízení č. 2083/93, musely být závěrečné žádosti o platby z EFRR Komisí podány nejpozději do 31. března 1995, ledaže byl záměr pozastaven z právních důvodů.

12. Dopisem ze dne 29. března 1995 požádal italský stát Komisi o prodloužení této lhůty s odvoláním na článek 12 nařízení č. 4254/88, protože záměry byly podle jeho názoru pozastaveny z právních důvodů, a proto nemohla být závěrečná žádost o platbu podána včas.

13. Dopisem ze dne 12. října 2001 Komise Itálii sdělila, že zamýšlí ukončit poskytování finanční pomoci. Komise vycházela z toho, že lhůta pro předložení vyúčtování podle článku 12 nařízení č. 4254/88 uplynula a v rozporu s názorem italských orgánů neexistuje ani žádný důvod svědčící pro prodloužení lhůty podle článku 12 nařízení č. 4254/88.

14. Dopisem ze dne 13. března 2002 Komise Itálii sdělila své definitivní rozhodnutí ukončit finanční pomoc poskytovanou z EFRR na základě žádosti o platby podané před 31. březnem 1995 (dále jen „napadené rozhodnutí“⁴).

15. Protože Itálie až do této lhůty podala jen jednu žádost o platbu dílčí částky, která byla nižší než splátky, které již obdržela jako zálohu, je nyní jednak povinna vrátit rozdíl,

4 — Rozhodnutí Generálního ředitelství Komise pro regionální politiku D (2002) 810 1111 prot. 102 504.

který z toho vyplývá, a jednak není oprávněna obdržet žádné další platby na uvedené sporné záměry z EFRR.

16. V napadeném rozhodnutí Komise zdůraznila, že ani z tohoto rozhodnutí, ani z jiného ustanovení práva Společenství nevyplývá povinnost členského státu požadovat po Ente jako oprávněném subjektu vrácení vyplacených částek.

17. Proti rozhodnutí Komise ze dne 13. března 2002 podala Ente před Soudem prvního stupně žalobu a navrhla, aby uvedené rozhodnutí zrušil.

IV – Napadený rozsudek

18. Soud prvního stupně v napadeném rozsudku nejprve konstatuje, že žaloba je v rozporu s názorem Komise přípustná. Ente je podle něj bezprostředně dotčena napadeným rozhodnutím, a tudíž je aktivně legitimována ve smyslu čl. 230 odst. 4 ES.

19. Ve věci samé Soud zamítá žalobu na neplatnost podanou Ente jako neopodstat-

něnou. V prvním důvodu kasačního opravného prostředku Ente uplatňuje, že Komise nesprávně popřela naplnění předpokladů zpoždění z právních důvodů podle článku 12 nařízení č. 2083/93, a tudíž vycházela z opožděně podané žádosti o platby. V této věci Soud potvrdil napadené rozhodnutí Komise.

20. V druhém důvodu kasačního opravného prostředku kritizovala Ente skutečnost, že nebyla před vydáním napadeného rozhodnutí vyslechnuta Komisí a v tom spatřovala porušení jejího práva na obhajobu. V této souvislosti Soud konstatoval, že Ente sice příslušelo právo být vyslechnuta, ale to, že k vyslechnutí nedošlo, nevede v projednávaném případě ke zrušení napadeného rozhodnutí. Ente totiž k dotazům Soudu neuvedla nic, co by mohlo vést k jinému rozhodnutí, a to i kdyby Komise Ente vyslechla.

21. Ente navíc Komisi vytkla, že nedostatečně objasnila skutkové okolnosti a že napadené rozhodnutí trpí vadou nedostatečného odůvodnění. Soud však žalobu shledal i v těchto bodech za neopodstatněnou.

V – Kasační opravný prostředek

22. Kasační opravný prostředek podaný Ente se opírá o dva důvody. První důvod kasačního opravného prostředku v podstatě vychází z porušení článku 12 nařízení č. 4254/88. V druhém důvodu kasačního opravného prostředku Ente Soudu vytýká jeho závěr, podle něhož Komise při vydání napadeného rozhodnutí neporušila právo Ente na obhajobu.

23. Komise také podala kasační opravný prostředek. V něm Soudu vytýká, že tuto žalobu neodmítl jako nepřipustnou z důvodu nedostatku aktivní legitimace Ente.

24. Účastníci řízení uplatňují tato návrhová žádání:

25. Ve věci C-455/07 P týkající se kasačního opravného prostředku podaného Ente,

Ente navrhuje

- částečně zrušit napadený rozsudek, a v důsledku toho prohlásit za neplatné

rozhodnutí Komise D (2002) 810111 ze dne 13. března 2002, a bude-li to nezbytné a účelné, memorandum Generálního ředitelství pro regionální politiku Komise ze dne 12. října 2001;

- podpůrně částečně zrušit napadený rozsudek a vrátit věc Soudu prvního stupně, aby rozhodl o meritu sporu ve světle pokynů, které mu poskytne Soudní dvůr;

- uložit Komisi jak náhradu nákladů tohoto řízení, tak řízení v prvním stupni.

Komise navrhuje zamítnout kasační opravný prostředek podaný Ente a uložit jí náhradu nákladů řízení.

26. Ve věci C-445/07 P týkající se kasačního opravného prostředku podaného Komisí,

Komise navrhuje

- zrušit napadený rozsudek v části, ve které se žaloba na neplatnost podaná Ente per le Ville vesuviane prohlašuje za přípustnou;

- prohlásit za nepřipustnou žalobu na neplatnost podanou Ente per le Ville vesuviane proti rozhodnutí Komise ze dne 13. března 2002 D (2002) 810111;

1. Přípustnost kasačního opravného prostředku

28. Přípustnost kasačního opravného prostředku Komise by mohla být sporná, neboť Soud nakonec vydal pro Komisi příznivé rozhodnutí, když žalobu zamítl jako neopodstatněnou.

- uložit Ente per le Ville vesuviane náhradu nákladů tohoto řízení a řízení v prvním stupni.

Ente navrhuje zamítnout kasační opravný prostředek podaný Komisí a uložit jí náhradu nákladů řízení.

29. Ente per le Ville vesuviane sice nenamítla nepřipustnost kasačního opravného prostředku podaného Komisí. Přípustnost je však nutno zkoumat z moci úřední.⁵ I Komise se ve svém podání podrobně zabývá otázkou přípustnosti svého kasačního opravného prostředku.

30. Podle čl. 56 odst. 1 statutu Soudního dvora lze podat opravný prostředek proti konečnému rozhodnutí Soudu nebo proti rozhodnutím, která řeší věc pouze částečně.

VI – Posouzení

A – Kasační opravný prostředek Komise

27. Komise ve svém kasačním opravném prostředku zastává názor, že Soud neměl ve sporu meritorně rozhodnout, ale naopak měl žalobu odmítnout jako nepřipustnou.

31. Podle názoru Komise je její kasační opravný prostředek proti uvedenému rozhodnutí Soudu přípustný jakožto opravný prostředek proti rozhodnutí, které řeší věc pouze částečně.

⁵ — Rozsudek ze dne 26. února 2002, Rada v. Boehringer (C-23/00 P, Recueil, s., I-1873, bod 46).

32. S tím se nelze ztotožnit, protože v tomto případě již neexistovala překážka řízení. Podle čl. 114 jednacího řádu Soudu prvního stupně⁶ je pro vydání rozhodnutí, které řeší věc pouze částečně, nezbytně nutné, aby byla námitka nepřipustnosti předložena samostatným podáním. V případech, kdy Soudní dvůr vycházel z existence rozhodnutí, které řeší věc pouze částečně, ve smyslu čl. 56 odst. 1 statutu, byla námitka nepřipustnosti také zjevně vždy předložena samostatným podáním⁷.

33. Požadavek samostatného podání zaručuje transparentní průběh řízení. Zaručuje se jím, že lze tento návrh jako takový snadno identifikovat. To je významné především z toho důvodu, že překážka řízení přerušuje hlavní řízení. Je proto třeba objasnit Soudu prostřednictvím samostatného podání, zda má být námitka učiněna předmětem řízení, během kterého se řeší věc pouze částečně, či nikoli. Pokud by bylo možné předložit návrh na vydání rozhodnutí, které řeší věc pouze částečně, v rámci ostatních podání, nebylo by bez pochyb jasné, zda se jedná překážku řízení, či nikoli.

34. Komise však v tomto případě bezesporu nepředložila námitku nepřipustnosti žaloby v samostatném podání. Překážka řízení tedy neexistovala, a proto nelze rozhodnutí Soudu kvalifikovat jako rozhodnutí, které řeší věc pouze částečně.

35. Přípustný je nicméně kasační opravný prostředek podaný Komisí jakožto opravný prostředek proti *konečnému rozhodnutí* Soudu. Podle čl. 56 druhého pododstavce statutu Soudního dvora může opravný prostředek podat kterýkoli účastník řízení, jehož návrhovému žádání nebylo zcela nebo zčásti vyhověno.

36. V tomto případě Komise v řízení před Soudem hlavně navrhovala odmítnout žalobu podanou Ente jako nepřipustnou. Pouze podpůrně navrhovala zamítnout ji jako neopodstatněnou.

37. Tím, že Soud ve svém rozsudku výslovně konstatoval přípustnost žaloby a své zamítnutí odůvodnil pouze neopodstatněností žaloby, Komise uspěla pouze se svým podpůrným návrhem, zatímco jejímu hlavnímu návrhu nebylo vyhověno. Tento částečný neúspěch je důvodem přípustnosti kasačního opravného prostředku Komise.

6 — Toto ustanovení stanoví, že požaduje-li některý účastník řízení, aby Soud vydal rozhodnutí o nepřipustnosti, nepřisloušnosti nebo překážce, aniž by se Soud zabýval věcí samou, předloží svůj návrh samostatným podáním. Shodné ustanovení jednacího řádu Soudního dvora zní v článku 91: Požaduje-li některý účastník řízení, aby Soudní dvůr vydal rozhodnutí o námitce nebo překážce, aniž by se zabýval věcí samou, předloží svůj návrh samostatným podáním. Návrh musí obsahovat skutkové a právní důvody; [...].

7 — K věcem, kde existovalo rozhodnutí, které řeší věc pouze částečně, viz. rozsudky ze dne 21. ledna 1999, Francie v. Comafica a další (C-73/97 P, Recueil, s. I-185); ze dne 22. února 2005, Komise v. T-Mobile Austria (C-141/02 P, Sb. rozh. s. I-1283, body 50 a 51), a ze dne 7. června 2007, Wunenburger v. Komise (C-362/05 P, Sb. rozh. s. I-4333).

38. Soudní dvůr totiž v jednom řízení o předběžném opatření upřesnil, za jakých předpokladů se neúspěšná námitka nepřípustnosti považuje za částečný neúspěch, z něhož může vycházet kasační opravný prostředek⁸.

2. Opodstatněnost kasačního opravného prostředku

39. V uvedeném řízení navrhovatelka napadla přípustnost původního návrhu ve svém stanovisku před Soudem, aniž by ovšem „jeho nepřípustnost byla napadena formálně“⁹. Soudní dvůr dospěl k závěru, že v takovém případě nelze v kasačním opravném prostředku namítat, že návrh byl zamítnut pouze jako neopodstatněný, avšak ne už jako nepřípustný.

42. Komise ve svém kasačním opravném prostředku Soudu vytýká, že považoval Ente za aktivně legitimovanou účastnici řízení.

40. Pokud byl - jako v tomto případě - podán *samostatný návrh* na odmítnutí pro nepřípustnost, je třeba v tom spatřovat formální námitku nepřípustnosti, kterou lze v případě neúspěchu napadnout prostřednictvím kasačního opravného prostředku.

43. Podle čl. 230 odst. 4 ES může každá fyzická nebo právnická osoba podat žalobu proti rozhodnutí, které, byť bylo vydáno jako rozhodnutí určené jiné osobě, se jí bezprostředně a osobně dotýká. Napadené rozhodnutí je bezesporu určeno italskému státu, a nikoli Ente. Ente se rozhodnutí sice osobně dotýká, sporné zůstává, zda se jí uvedené napadené rozhodnutí dotýká také bezprostředně.

41. Jako dílčí závěr lze tedy konstatovat, že kasační opravný prostředek podaný Komisí je přípustný.

44. Soudní dvůr byl již vyzván k tomu, aby se v rámci dvou rozsudků, které se také týkaly ukončení poskytování finanční pomoci z EFRR, vyjádřil ke kritériu bezprostředního dotčení¹⁰. V obou případech se jednalo o žaloby podané regionem Siciliana proti rozhodnutím Komise, v nichž rozhodla o ukončení poskytování finanční pomoci z EFRR.

8 — Usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 17. prosince 1998, *Emesa Sugar v. Rada* [C-363/98 P (R)], Recueil, I-8787, body 43 a násl].

9 — Usnesení předsedy (uvedené v poznámce pod čarou 8, bod 44).

10 — Rozsudky ze dne 2. května 2006, *Regione Siciliana v. Komise* (C-417/04, Sb. rozh. s. I-3881), a ze dne 22. března 2007, *Regione Siciliana v. Komise* (C-15/06 P, Sb. rozh. s. I-2591).

45. V uvedených rozhodnutích Soudní dvůr poukazoval na svou ustálenou judikaturu. Podle ní podmínka, uvedená ve čtvrtém pododstavci článku 230 ES, podle které fyzická nebo právnická osoba musí být bezprostředně dotčena rozhodnutím, které je předmětem žaloby, vyžaduje, aby napadené opatření Společenství přímo zakládalo následky pro právní postavení jednotlivce a jeho adresátům pověřeným jeho provedením neponechávalo žádnou volnost uvážení, a naopak, aby toto provedení bylo čistě automatické povahy a vyplývalo výlučně z úpravy Společenství, aniž by bylo třeba použít další prováděcí předpisy¹¹.

46. Soudní dvůr dospěl ve svých rozhodnutích „Regione Siciliana“ k závěru, že žalobci nebyli rozhodnutím Komise bezprostředně dotčeni. Odvolával se při tom na to, že poskytující rozhodnutí označuje žalobkyně v daném případě za „orgán odpovědný za realizaci záměru EFRR“¹², resp. „orgán odpovědný za žádost o finanční pomoc“¹³, a nikoli za „nositele práva na pomoc“¹⁴. Postavení orgánu odpovědného za žádost nevedlo ke vzniku bezprostředního vztahu mezi žalobkyní v uvedené věci a podporou Společenství,

o niž požádala italská vláda a byla poskytnuta Italské republice¹⁵.

47. K uznání bezprostředního dotčení Ente došlo v projednávané věci v důsledku toho, že zde Soud vypožadoval rozdíly oproti skutkovým okolnostem, z nichž vycházela rozhodnutí ve věcech Regione Siciliana. Zaprvé není Ente v poskytujícím rozhodnutí označena pouze za orgán odpovědný za realizaci záměru, nýbrž jmenovitě za příjemce dotace. Zadruhé, uvážení příslušející italskému státu, pokud jde o rozhodnutí, zda bude požadovat vrácení vyplacené dotace, není relevantní, neboť italský stát oznámil již před vydáním rozhodnutí Komise svůj záměr, že bude požadovat vrácení peněz a že tyto prostředky sám neposkytne. Zatřetí, je aktivní legitimace potřeba k tomu, aby si Ente mohla zabezpečit ochranu svého práva na obhajobu.

48. Rozdíly oproti skutkovým okolnostem, z nichž vycházela rozhodnutí ve věcech Regione Siciliana, které Soud vyzdvihl v napadeném rozhodnutí, však v konečném důsledku nevedly k odchýlnému posouzení než ve věcech Regione Siciliana.

11 — Srov. rozsudky ze dne 5. května 1998, *Glencore Grain v. Komise*, (C-404/96 P, Recueil, s. I 2435, bod 41); ze dne 5. května 1998 *Dreyfus v. Komise* (C-386/96 P, Recueil, s. I-2309, bod 43); ze dne 29. června 2004, *Front national v. Parlament* (C-486/01 P, Sb. rozh. s. I 6289, bod 34); ze dne 2. května 2006 *Regione Siciliana v. Komise* (C-417/04 P, Sb. rozh. s. I-3881, bod 28), a ze dne 13. března 2008, *Komise v. Infront WM* (C-125/06 P, Sb. rozh. s. 1451, bod 47).

12 — Rozsudek ze dne 2. května 2006, *Regione Siciliana v. Komise* (uvedený v poznámce pod čarou 10, bod 29).

13 — Rozsudek ze dne 22. března 2007, *Regione Siciliana v. Komise* (uvedený v poznámce pod čarou 10, bod 36).

14 — Rozsudek ze dne 2. května 2006, *Regione Siciliana v. Komise* (uvedený v poznámce pod čarou 10, bod 30).

15 — Rozsudek ze dne 22. března 2007, *Regione Siciliana v. Komise* (uvedený v poznámce pod čarou 10, bod 36).

49. Soudní dvůr popřel ve svém rozhodnutí ze dne 2. května 2006, Regione Siciliana, aktivní legitimaci Regione Siciliana, neboť úloha orgánu odpovědného za realizaci záměru neznamenal, že žalobkyně byla „sama o sobě nositelkou práva na pomoc“.

50. V projednávaném případě byla žalobkyně v napadeném rozhodnutí označena jako oprávněný subjekt. Nevyplývá z něj ale, že by Ente bylo přiznáno právo na pomoc na základě právních předpisů Společenství. Ani Soud ve svém odůvodnění rozhodnutí nevycházel z toho, že je Ente nositelkou nároku na pomoc. Žádost o finanční pomoc z EFRR v rámci investic do infrastruktury, které měla provést Ente, podal u Komise naopak italský stát, jemuž byla poskytnuta. Žadatel, nositel práva a adresát rozhodnutí Komise je tedy v tomto případě jediné Itálie. Komise proto také ve svém poskytovacím rozhodnutí Ente správně označuje pouze za „oprávněný subjekt“, a nikoli za nositelku práva.

51. Zdá se ovšem, že v projednávaném případě je Ente v pozici „příjemce“ spjata s dotací poskytovanou z EFRR úžeji, než byly žalobkyně v případech Regione Siciliana jako pouhé „příslušné orgány“. Z rozsudku Soudního dvora ze dne 2. května 2006 ve věci Regione Siciliana nelze dovodit, že aktivně legitimován může být jediné nositel práva na pomoc na základě právních předpisů Společenství. Pouze konstatoval, že orgán odpovědný za realizaci záměru, který nemá

právo na pomoc, není aktivně legitimován. Ve svých dřívějších rozsudcích Soudní dvůr odkázal na to, že napadené opatření má dopad na *právní postavení* osoby¹⁶. Je proto otázkou, zda má napadené rozhodnutí dopad na právní postavení Ente jako příjemce, přestože nebyla nositelkou práva na pomoc na základě právních předpisů Společenství.

52. Potud lze argumentovat, že právní postavení Ente je dotčeno, neboť ona se podle svého názoru může cítit vystavena požadavku Itálie na vrácení pomoci. Také v souvislosti s rozhodnutími Komise, která členské státy zavazují požadovat vrácení finančních pomoci poskytnutých v rozporu s právními předpisy Společenství, je koneckonců uznána aktivní legitimace dotčených podniků, přestože nemají právo na pomoc na základě právních předpisů Společenství. Ente by ovšem musela být rozhodnutím Komise dotčena také *bezprostředně*.

53. Osoba, která není adresátem rozhodnutí Komise, je podle ustálené judikatury bezprostředně dotčena jediné tehdy, když je adresát

16 — Rozsudek ze dne 5. května 1998, Glencore Grain v. Komise (uvedený v poznámce pod čarou 11, bod 41), včetně tam uvedené judikatury.

povinen provést právní akt vydaný na základě předpisů Společenství a toto provedení je čistě automatické povahy, neboť adresátovi v tomto ohledu není ponechána žádná volnost uvážení¹⁷.

54. Bezprostřední dotčení není dáno tam, kde se mezi rozhodnutí orgánu Společenství a jeho dopad na žalobce vkládá nezávislá vůle adresáta¹⁸. Pokud není rozhodnutí adresáta předepsáno ani předpisy práva Společenství, ani konkrétním rozhodnutím Komise, ale vychází z nezávislého rozhodnutí členského státu, neexistuje žádná bezprostřední souvislost mezi rozhodnutím Komise a žalobcem.

55. V projednávaném případě italská vláda bezesporu nebyla povinna požadovat po Ente vrácení dotací poskytnutých Společenstvím. Naopak se mohla rozhodnout nést sama povinnost vrácení ve prospěch EFRR a pokrýt ze svých vlastních zdrojů část pomoci Společenství, u níž závazek jejího poskytnutí zanikl, za účelem financování dokončení prací. Právní předpisy Společenství ji právě nezavazovaly k požadování vrácení peněz od Ente, jak Komise výslovně zmínila v napadeném rozhodnutí.

56. Jak správně uvedl generální advokát Ruiz-Jarabo Colomer ve svém stanovisku ve věci Regione Siciliana, odpovídá toto složité strukturu vztahů existujících při správě strukturálních fondů¹⁹. Tato členským státům přiznává rozhodující pozici, takže na základě podpory poskytované z EFRR je založen vztah mezi Komisí a členským státem²⁰. Podporované záměry jsou tak z pohledu Komise záměry členských států. Dotčený členský stát se tedy může rozhodnout, jestli bude záměr infrastruktury pokračovat, když Společenství ukončí svou finanční pomoc.

57. Soud v napadeném rozsudku vycházel z toho, že tato volnost příslušející členskému státu při provádění rozhodnutí Komise není relevantní, neboť italská vláda vyjádřila před vydáním napadeného rozhodnutí svůj záměr nepřevzít povinnost zaplatit obnos, jehož vrácení je požadováno, a naopak jej požadovat po Ente. Je tedy pouze čistě hypotetickou úvahou, že by Itálie poskytla ze svého rozpočtu odpovídající platby, které by už nebyly poskytnuty z EFRR.

58. Soud v této souvislosti poukazuje na rozhodnutí Soudního dvora, ve kterých vycházel z toho, že platí výjimka také v těch případech, kdy bylo od počátku jasné, že žalobce by byl zatížen i podle rozhodnutí

17 — Viz jen rozsudek ze dne 2. května 2006, Regione Siciliana v. Komise (uvedený v poznámce pod čarou 10, bod 28) a tam uvedená judikatura.

18 — Viz stanovisko generálního advokáta Ruize-Jaraba Colomera ze dne 12. ledna 2006 ve věci Regione Siciliana v. Komise (C-417/04 P, Sb. rozh. s. I-3881, bod 76).

19 — Viz stanovisko Regione Siciliana v. Komise (uvedené v poznámce pod čarou 18, bod 80).

20 — Stanovisko Regione Siciliana v. Komise (uvedené v poznámce pod čarou 18, bod 84).

adresáta. Pokud má členský stát čistě teoretickou možnost provést právní akt Společenství způsobem, který nezatěžuje žalobce, protože je od počátku jisté, že národní orgány právní akt Společenství provedou určitým jiným způsobem, je žalobce bezprostředně dotčen již tímto právním aktem Společenství²¹.

59. Otázkou je, zda lze tuto judikaturu použít na situaci související s dotacemi poskytovanými z EFRR, jako je situace v projednávané věci. I v tomto případě dala Itálie jako adresát napadeného rozhodnutí podle zjištění Soudu před jeho vydáním bez jakýchkoli pochybností najevo, že by rozhodnutí provedla způsobem zatěžujícím žalobkyni. *Prima facie* se tedy zdá, že se použití uvedené judikatury nabízí²².

60. Je ovšem třeba poznamenat, že věci, u nichž Soudní dvůr vycházel z toho, že volné uvážení adresáta rozhodnutí o způsobu jeho provedení je jen čistě teoretické povahy, neboť neexistovaly žádné pochybnosti o způsobu provedení, vycházely z velmi speci-

fických skutkových okolností případu. Mohlo by tedy být sporné, jestli se mají výroky tam uvedené použít na případy, jako je tento.

61. Ve věci Piraiki-Patraiki²³ udělila Komise Francii na její návrh oprávnění omezit dovoz z Řecka, aniž by ji k tomu ovšem zavázala. Že by adresát rozhodnutí, které odpovídá jeho návrhu, své právo volného uvážení ohledně způsobu provedení vykonal takovým způsobem, že by tohoto rozhodnutí, jež sám inicioval, vůbec nevyužil, se vskutku jeví jako čistě hypotetická možnost. V takové situaci by nebylo spravedlivé popírat bezprostřednost zatížení rozhodnutím Komise jen na základě práva volného uvážení adresáta tohoto rozhodnutí zakotveného v právních předpisech. V této věci proto Soudní dvůr také uznal aktivní legitimaci určitých řeckých vývozců s ohledem na aspekt bezprostředního dotčení.

62. Ve věci Dreyfus²⁴ vycházel Soudní dvůr na základě celkového hodnocení velmi složitých objektivních okolností a po zohlednění sociálně-ekonomického pozadí rozhodnutí Komise v souvislosti s poskytnutím financí ze zdrojů Společenství pro vývoz zemědělských výrobků do Ruské federace z toho, že znak bezprostředního dotčení je naplněn u dodavatele, který od svého ruského smluvního partnera mohl reálně očekávat jen platby v rozsahu prostředků poskytovaných Spole-

21 — Rozsudky ze dne 17. ledna 1985, S.A. Piraiki-Patraiki a další v. Komise (11/82, Recueil, s. 207, body 8 až 10), Dreyfus v. Komise (uvedený v poznámce pod čarou 11, body 43 a násl.).

22 — I úvahy generálního advokáta Ruiz-Jaraba Colomera obsažené v jeho stanovisku ve věci Regione Siciliana naznačují, že zvažoval použitelnost uvedené judikatury. Pojednává tam totiž o tom, že Komisi nebyly známy žádné odpovídající záměry italských orgánů nebo jí nemohly být známy. V konečném důsledku však tento aspekt nehrál roli pro rozhodnutí ve věci Regione Siciliana. Viz stanovisko generálního advokáta Ruiz-Jaraba ze dne 12. ledna 2006, Regione Siciliana v. Komise (C-417/04 P, uvedené v poznámce pod čarou 18, body 77 a násl.).

23 — Rozsudek Piraiki-Patraiki (uvedený v poznámce pod čarou 21).

24 — Rozsudek Dreyfus v. Komise (uvedený v poznámce pod čarou 11).

členstvím, přestože byl tento smluvní partner na základě soukromoprávní dohody zavázán k dalším platbám. I zde Soudní dvůr považoval onu pouze hypotetickou možnost, že by smluvní partner žalobce splnil své smluvní závazky, ačkoli by tím přišel o financování ze zdrojů Společenství, za tak nereálnou, že naznal, že již rozhodnutí Komise bezprostředně zatěžuje žalujícího dodavatele, a to pokud jde o jednotlivé podmínky financování.

63. V obou věcech tedy hodnotící úvahy konkrétních skutkových okolností směřovaly k tomu, že Soudní dvůr považoval úzce vymezené výjimky ze zásady za vhodné k tomu, aby v případě přetrvávajícího uvážení u adresáta rozhodnutí nebyla třetí osoba bezprostředně dotčena rozhodnutím Komise.

64. V projednávaném případě je nicméně situace odlišná. Jinak než ve shora uvedených věcech zde nelze z celku objektivních skutkových okolností dovést žádné obdobně pádné závěry, pokud jde o pozdější jednání adresáta rozhodnutí, zejména když má Itálie sama podíl na společnosti Ente. Vycházet lze jediné ze subjektivního oznámení Itálie. Toto je nezávazné a Itálii nic nebrání v tom, aby ve skutečnosti upustila od požadavku vrácení, respektive, aby podporu Ente nyní poskytla z vlastních prostředků. Za těchto okolností se nezdá být přesvědčivé dovozovat uznání bezprostředního dotčení Ente jen na základě pouhého oznámení Itálie, že po Ente hodlá

vymáhat vrácení poskytnuté dotace²⁵. Nakonec by takto členský stát mohl na základě právně nezávazného oznámení o budoucím jednání rozhodnout o tom, zda se dotýčný stane aktivně legitimovaným k řízení před soudy Společenství.

65. V konečném výsledku je tedy nutné popřít, že je u Ente naplněn znak bezprostředního dotčení, neboť Itálie nebyla povinna požadovat od Ente poskytnuté peníze zpět.

66. Podle Soudu byla jím uznaná aktivní legitimace Ente podpůrně potvrzena, když poskytující rozhodnutí stanovilo, že Ente měla být před vydáním rozhodnutí o ukončení finanční pomoci z EFRR vyslechnuta. Se Soudem je třeba souhlasit v tom ohledu, že toto povinně předepsané vyslechnutí Ente propůjčilo silnější pozici v rámci tohoto řízení, než jakou měly žalobkyně účastníci se řízení ve věcech „Regione Siciliana“. Pouze na základě stanoveného vyslechnutí třetí osoby, jehož prostřednictvím má být zajištěn spolehlivý základ pro rozhodnutí Komise určené členskému státu, však nelze odvodit samostatné žalobní právo směřující proti rozhodnutí ve věci samé, když třetí osoba, která má být vyslechnuta, není obsahem rozhodnutí

25 — Srov. k tomu usnesení Soudu ze dne 6. června 2002, SLIM Sicilia v. Komise (T-105/01, Recueil, s. II-2697, bod 52), který odmítá dostatečnost vyjádřeného úmyslu členského státu.

bezprostředně dotčena, jako je tomu v projednávaném případě.

67. Nakonec je ještě třeba zabývat se tím, jestli toto popření aktivní legitimace nepředstavuje odepření spravedlnosti. V tomto ohledu postačuje připomenout, že jednotlivci musí mít nárok na účinnou soudní ochranu práv, která jim přiznává právní řád Společenství²⁶.

68. Soudní ochrana fyzických a právnických osob, které nemohou z důvodu podmínek přípustnosti stanovených v čl. 230 čtvrtém pododstavci ES přímo napadnout takové akty Společenství, jako je sporné rozhodnutí, musí být účinně zajištěna procesními prostředky před vnitrostátními soudy. V tomto ohledu Soudní dvůr již zdůraznil, že tyto soudy jsou v souladu se zásadou loajální spolupráce upravenou v článku 10 ES povinny v co největším možném rozsahu vykládat a uplatňovat vnitrostátní procesní pravidla upravující podání žaloby takovým způsobem, který umožňuje uvedeným osobám napadnout soudní cestou legalitu všech vnitrostátních opatření týkajících se použití vůči nim takového aktu Společenství, jako je dotčený akt, tím, že se budou dovolávat neplatnosti tohoto aktu, a přivedou tak tyto soudy k tomu, aby se dotázaly Soudního dvora prostřednictvím předběžných otázek²⁷.

26 — Viz rozsudek ze dne 1. dubna 2004, Komise v. Jégo-Quéré (C-263/02 P, Recueil, s. I-3425, bod 29 a uvedená judikatura).

27 — Rozsudek ze dne 22. března 2007, Regione Siciliana v. Komise (uvedený v poznámce pod čarou 10, bod 39 s odkazem na rozsudek Komise v. Jégo-Quéré, uvedený v poznámce pod čarou 26, body 30 až 32).

69. Závěrem je třeba konstatovat, že žaloba Ente byla z důvodu nedostatku aktivní legitimace nepřijatelná již v prvním stupni. Kasační opravný prostředek Komise je proto opodstatněný.

B – Kasační opravný prostředek Ente per le ville vesuviane

70. S ohledem na nepřijatelnost žaloby podané Ente k Soudu se jeví jako bezpředmětný i její kasační opravný prostředek směřující proti napadenému rozsudku v rozsahu, ve kterém tento rozsudek rozhodl o opodstatněnosti žaloby, takže jej není třeba přezkoumávat²⁸. S ohledem na tuto skutečnost není namístě o jejím kasačním opravném prostředku rozhodovat.

71. Pro případ, že by Soudní dvůr dospěl k odlišnému posouzení přípustnosti žaloby, se dále budu podřídně zabývat ještě opodstatněností kasačního opravného prostředku podaného Ente.

28 — Srov. rozsudek ze dne 22. března 2007, Regione Siciliana v. Komise (uvedený v poznámce pod čarou 10, bod 44).

1. Podpůrný právně analytický přezkum důvodů kasačního opravného prostředku

a) První důvod kasačního opravného prostředku

72. V prvním důvodu kasačního opravného prostředku Ente vytýká nesprávné právní posouzení, nedostatečné objasnění a nedostatečné odůvodnění s ohledem na článek 12 nařízení č. 4254/88. Tento článek stanoví lhůtu, během níž je třeba podávat Komisi žádosti o platbu, aby ještě mohly být zohledněny. Článek 12 stanoví výjimku z této lhůty pro záměry, které jsou pozastaveny z právních důvodů.

73. Podle názoru Ente platí prodloužení lhůty pro celý záměr, i když se výjimka stanovená v článku 12 vztahuje jen na jednu část schváleného záměru, tedy již na jednu ze tří vilových komplexů.

74. Soud však správně vycházel z toho, že pokud lze záměr rozdělit na části, výjimka se vztahuje jen na ty části záměru, které jsou pozastaveny z právních důvodů. Možnost

prodloužení lhůty představuje výjimku ze zásady, že všechny žádosti o platbu musí být Komisi podány během určitých lhůt. Soud proto správně zdůraznil, že prodloužení lhůty stanovené v článku 12 je třeba vykládat úzce. Řádné a spolehlivé finanční plánování prostředků poskytovaných z EFRR vyžaduje co možná nejaktuálnější vyúčtování peněz. Pokud lze záměr rozdělit do částí, a výjimka stanovená v článku 12 se vztahuje jen na jednu část takového záměru, platí bez omezení, že již dokončené části záměru se musí vyúčtovat během stanovené lhůty.

75. Pokud Ente navíc Soudu vytýká, že vycházel z nesprávného předpokladu, že schválenou část záměru lze rozdělit do částí, je třeba tuto výtku odmítnout jako nepřipustnou. Tím totiž Soudu vytýká posouzení skutkových okolností případu. Ani jinak nelze nalézt argumenty, které by hovořily pro oddělené vyúčtování prací na každém z vilových komplexů jednotlivě.

76. Prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku by tedy nebylo možné vyhovět.

b) Druhý důvod kasačního opravného prostředku

77. V druhém důvodu kasačního opravného prostředku Ente namítá, že ji Komise před vydáním napadeného rozhodnutí nevyslechla.

78. Soud v napadeném rozsudku konstatoval, že Ente bylo v článku 4 poskytujícího rozhodnutí přiznáno právo být vyslechnuta. Tento článek totiž stanoví, že Komise nesmí rozhodnout o ukončení dotace nebo o jejím vymáhání zpět, aniž by předtím vyslechla oprávněný subjekt.

79. Soud dále uvádí, že Komise nevyslechla Ente před vydáním napadeného rozhodnutí, a tudíž nerespektovala právo Ente být vyslechnuta. Soud se nicméně domníval, že takové nerespektování práva být vyslechnut neospravedlňuje zrušení napadeného rozhodnutí, neboť nemělo v konečném důsledku dopad na jeho obsah.

80. Podle Soudu totiž Ente v prvostupňovém řízení nevznesla žádné relevantní námitky, kterými by Komisi přiměla k vydání odlišného rozhodnutí.

81. V tomto ohledu Ente namítá, že Soud v této souvislosti nesprávně konstatoval, že práce na vile Rugerri byly dokončeny již v roce 1992. Ente Soudu předložila velké množství podkladů, z nichž údajně vyplývalo, že práce na vile Ruggerri byly od roku 1989 nejméně do konce roku 1996 z právních důvodů pozastaveny.

82. Především je třeba konstatovat, že otázka, kdy byly skončeny práce na vile Rugerri a jaké důvody bránily pokračování prací, představuje posuzování skutkových okolností, které přísluší výlučně Soudu a zásadně nepodléhá žádnému opravnému prostředku.

83. Jedině v případech, kdy Soud provedl posuzování skutkových okolností způsobem, který je nutno hodnotit jako zkreslení důkazů, je Soudní dvůr výjimečně povolán ke zrušení rozsudku z uvedeného důvodu.

84. V projednávaném případě není nutné hlouběji se zabývat otázkou, jestli je zjišťování skutkových okolností týkajících se okamžiku ukončení prací na vile Rugerri, které provedl Soud, třeba vyhodnotit jako zkreslení důkazů. I kdyby z podkladů předložených Soudu jasně vyplývalo, že tyto práce nebyly dokončeny již v roce 1992, nýbrž byly pozastaveny z právních důvodů až do konce roku 1996, jak tvrdí Ente, mohla totiž Komise v době vydání napadeného rozhodnutí v roce 2002 ukončit finanční pomoc poskytovanou z EFRR kvůli opoždě-

nému vyúčtování. Z restriktivní výjimečné povahy ustanovení o lhůtě v článku 12 nařízení č. 4254/88, jak byla popsána výše, totiž vyplývá, že záměr měl být každopádně neprodleně realizován a vyúčtován poté, co odpadly právní důvody jeho pozastavení. Ente ovšem dosud neuvedla, že by provedla takovou bezodkladnou realizaci a vyúčtování, a neuvedla ani jiné argumenty na podporu tvrzení, že doba prací musela pokračovat i po roce 2000.

85. Přednesený důvod kasačního opravného prostředku proto není způsobilý zpochybnit napadený rozsudek. Chybí-li tato způsobilost, jedná se o kasační opravný prostředek, který neumožňuje dosáhnout cíle opravného prostředku, a je proto neopodstatněný.

86. Ani druhému důvodu kasačního opravného prostředku Ente by tedy nebylo možné vyhovět.

2. Dílčí závěr ohledně kasačního opravného prostředku Ente

87. Jako dílčí závěr je třeba konstatovat, že o opravném prostředku podaném Ente není třeba rozhodovat.

VII – Náklady řízení

88. Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora, který se na základě článku 118 téhož řádu použije na řízení o kasačním opravném prostředku, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Podle čl. 69 odst. 6 tohoto řádu, který se rovněž na základě uvedeného článku 118 použije na řízení o kasačním opravném prostředku, není-li vydáno rozhodnutí ve věci samé, rozhodne o nákladech řízení Soudní dvůr dle volného uvážení.

89. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala, aby byla Ente uložena náhrada nákladů řízení, a Ente neměla úspěch, co se týče jejího kasačního opravného prostředku, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení, co se týče jejího opravného prostředku.

90. Jelikož bezpředmětnost kasačního opravného prostředku Ente vyplývá z opodstatněnosti vzájemného kasačního opravného prostředku Komise, je rovněž důvodné uložit Ente náhradu nákladů řízení, co se týče kasačního opravného prostředku podaného Komisí.

91. Vzhledem k tomu, že Komise rovněž požadovala, aby Ente byla uložena náhrada nákladů řízení v prvním stupni a žaloba podaná k Soudu byla odmítnuta jako nepřipustná, je důvodné Ente uložit náhradu nákladů vynaložených v řízení v prvním stupni.

VIII – Závěry

92. Navrhuji tedy Soudnímu dvoru, aby rozhodl takto:

- „1) Rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 18. července 2007, Ente per le Ville vesuviane v. Komise (T-189/02) se zrušuje.
- 2) Žaloba, kterou se Ente per le Ville vesuviane domáhá zrušení rozhodnutí Komise D (2002) 810 111 ze dne 13. března 2002, kterým Komise rozhodla o ukončení poskytování finanční pomoci z EFRR, se odmítá jako nepřípustná.
- 3) Není namístě rozhodnout o kasačním opravném prostředku podaném Ente per le Ville vesuviane proti rozsudku uvedenému v bodě 1 tohoto výroku.
- 4) Ente per le Ville vesuviane se ukládá náhrada nákladů tohoto řízení, jakož i nákladů spojených s řízením v prvním stupni.“